ADRODDIAD I'R CABINET
16 Chwefror 2016

Aelod Cabinet: Cyng. Peredur Jenkins

Pwnc: Arbedion Effeithlonrwydd

Swyddog cyswllt: Meinir Owen

Y penderfyniad a geisir

Gofynnir i'r Cabinet:

- ystyried argymhellion Pwyllgor Craffu Cymunedau a nodwyd ym mhwynt 4.2
- gymeradwyo cynlluniau effeithlonrwydd a nodir ym mhwynt 2.4, 3.1, 4.1 a 5.1.

Barn yr aelod lleol
Nid yw'n fater lleol.

Cefndir

1.1 Fel rhan o Strategaeth Ariannol y Cyngor rydym yn taflunio bwlch ariannol tybiedig o tua £50m dros y pedair blynedd 2014/15 - 2017/18. Gyda chynnydd tybiedig o 3.5% yn y Dreth Gyngor ac arbedion sydd eisoes ar y gweill, byddai hyn yn gadael tua £34m o arbedion pellach i'w ddarganfod.

1.2 Bu i'r Cyngor, yn ei gyfarfod ar y 6ed o Fawrth 2014, dderbyn y strategaeth isod oedd yn rhagweld cyfarch y bwlch yma drwy:

Polisi Treth Gyngor	Ystyried cynnydd yn y Dreth Gyngor mewn amrediad o 3.5% - 5%
Y gyllideb ysgolion	Ystyried rhoddi targed i'r gyllideb ysgolion yn seiliedig ar beth sy'n ymarferol.
Y Comisiwn ar Lywodraethu	Ystyried a fydd yna arbedion yn deillio o ad-drefnu y gellir dibynnu arnynt a chymryd i ystyriaeth.
Arbedion Effeithlonrwydd	Uchafu'r arbedion effeithlonrwydd y gellir eu gwireddu
Toriadau	Ffigwr sydd ar ôl

1.3 Mae'r adrannau wedi cyflwyno cynigion effeithlonrwydd yn unol â'r targedau a osodwyd iddynt gan y Cabinet ar y 1af o Ebril 2014.

1.4 O ran proses penderfynu mae'r cynigion yn cael sylw gan weithgor craffu o blith Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion ac er herio effaith ar bobl Gwynedd, ac yna yn cael eu cyflwyno er penderfyniad i'r Cabinet.

1.5 Cymeradwywyd rhan helaeth o'r cynigion effeithlonrwydd i gyfarfod y targedau yn Rhagfyr 2014 gyda rhai gwasanaethau i gyflwyno cynigion pellach i gyfarch eu targedau.

1.6 Gan gofio mai arbedion effeithlonrwydd yr ydym yn sôn amdanynt yma fe ddylai'r effaith ar ganlyniadau i drigolion fod yn llai na'r hyn y byddwn yn ei weld yn ein cyfundrefn toriadau.

2. Cynigion effeithlonrwydd pellach

2.1 Fe gynhaliwyd cyfarfod o'r Gweithgor i drafod cynigion effeithlonrwydd pellach Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd ac Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant ar 17 Rhagfyr 2015.

2.2 Bu i'r gweithgor roi sylw i'r cynigion gan ystyried goblygiadau gweithredu'r cynigion ac amlygu unrhyw ystyriaethau o ran effaith a oedd angen dwyn i sylw'r Cabinet.

2.3 Nodwyd pryder am y cynlluniau canlynol gan y Gweithgor:

- OED25 - nodwyd pryder nad oedd hyn yn annog pobl hyn i fwyta a byddai hynny'n creu trafferthion yn y dyfodol. Nodwyd y Pennaeth y byddai pob achos yn cael ei adolygu'n unigol a threfniadau'n newid yn unol â'r angen.
- OED29 - nodwyd pryder bod angen mwy o gydweithio gyda'r trydydd sector yn y dyfodol a byddai hwn yn llesteirio hynny. Nodwyd y Pennaeth byddai'r adran yn cadw llygad ar hynny ac adrodd yn ôl pe bai angen.
- CC3 – nodwyd pryder y byddai pobl yn gorfod teithio'n bell i gofrestru genedigaeth, marwolaeth neu briodas. Nodwyd y byddai'r adran yn edrych ar ffyrdd newydd o ddarparu'r gwasanaeth yn lleol e.e. Siop Gwynedd, Llyfrgell leol ayb.

2.4 Ceir rhestr gyflawn o'r holl gynigion yn Atodiad 1. Yn ogystal, mae'r effaith ar bobl Gwynedd yn cael ei nodi fesul cynnig yn yr atodiad. Fe welir o'r rhestr bod cyfanswm y cynigion effeithlonrwydd yma dros y tair blynedd yn £549,164.

Cyf.	Cynllun	Amserlen			
		2015/16	2016/17	2017/18	Cyfanswm
Plant1	Ffioedd Proffeisynol Cyfreithiol		£32,000		£32,000
Plant2	Cynllun Teithio	£30,000			£30,000
Plant4	Cynlluniau Derwen		£50,000		£50,000
OED25	Adolygu pecynnau cinio / te (gofal cartref)		£50,000	£100,000	£150,000
OED27	Gweithio'n electroneg ar draws y 3 ardal		£17,664		£17,664
OED29	Cyllideb y trydydd sector			£65,000	£65,000
OED34	Gwella effeithlonrwydd gweithwyr maes		£37,000	£113,000	£150,000
CC3	Diddymu dwy swydd rhan amser o fewn y Gwasanaeth Cofrestru			£24,500	£24,500
TAI 6	Gwella effeithlonrwydd		£10,000	£20,000	£30,000
CYFANSWM		**£30,000**	**£196,664**	**£ 322,500**	**£549,164**

3. Cynlluniau i ddod yn ôl i'r Cabinet am benderfyniad terfynol

3.1 Yn adroddiad y Cabinet ar 16 Rhagfyr 2014 nodwyd bod angen i bedwar cynllun Anabledd Dysgu ddod yn ôl i'r Cabinet am benderfyniad terfynol. Mae'r cynlluniau hyn yn dod i gyfanswm o £545,000 ac fe geir manylion pellach y cynlluniau yn Atodiad 2 ynghyd ag asesiad effaith cydraddoldeb y cynlluniau.

Cyf.	Cynllun	2016/17	2017/18	Cyfanswm
OED 7	Adolygu darpariaeth dydd ar gyfer oedolion ag Anabledd Dysgu	£40,000	£45,000	£85,000
OED 8	Adolygu Gwasanaethau Cefnogol Anabledd Dysgu	£70,000	£110,000	£180,000
OED 9	Adolygu darpariaeth Gofal Ysbaid Anabledd Dysgu		£130,000	£130,000
OED 10	Ail asesu ag adolygu Gwasanaethau Llety Cefnogol Anabledd Dysgu	£75,000	£75,000	£150,000
CYFANSWM		**£185,000**	**£360,000**	**£545,000**

4. Cynlluniau i fynd yn ôl i'r Pwyllgor Craffu cyn dod i benderfyniad terfynol

4.1 Bu i'r Cabinet yn ei gyfarfod ar 16 Rhagfyr 2014 benderfynu bod cynllun 'Trefn wahanol o newid lampau' angen derbyn sylw pellach gan Bwyllgor Craffu Cymunedau. Roedd cais i'r pwyllgor edrych a chymharu'r cynnig gyda'r drefn bresennol o 'bulk change'.

4.2 Bu i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau roi sylw i'r mater yn ei gyfarfod ar 21 Mai 2015 ac roedd y pwyllgor yn fodlon gyda'r arbediad a'i fod yn gwella'r profiad i drigolion Gwynedd, ar yr amod:

i) bod yr Adran yn cadw golwg ar raddfa allbwn y goleuadau o ran diogelwch i'r cyhoedd

ii) a thrafod gyda Chynghorau Cymuned yng nghyd-destun diffodd rhannol os yn berthnasol.

5. Cynlluniau Effeithlonrwydd Strategol

5.1 Erbyn hyn mae rhai cynlluniau effeithlonrwydd strategol pellach yn ddigon aeddfed i gael eu gweithredu ar sail tystiolaeth o arbedion ariannol yn sgil gweithredu neu fod achos busnes cadarn yn ei le gyda sicrwydd rhesymol o allu gwireddu'r arbedion.

Cynllun	**2014/15**
Arbedion Cludiant Ardal Arfon	£267,000
Arbedion Caffael Trawsadrannol	£118,000
Lleihau absenoldebau salwch	£50,000
Arbedion Technoleg Gynorthwyol (Teleofal)	£217,000
Arbedion drwy wneud defnydd mwy effeithiol o gerbydau fflyd y Cyngor	£130,000
Ail-ddylunio trefniadau argraffu'r Cyngor	£78,000
CYFANSWM	**£860,000**

5.2 Yn unol a'r dyletswydd dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ystyriwyd materion cydraddoldeb a chynhaliwyd asesiad yn amlygu'r ardrawiadau posib o ran cynllun Cludiant Arfon a Teleofal. Mae'r asesiad yn amlygu'r ardrawiadau posib a'r trefniadau sydd mewn lle i ymateb (gweler Atodiad 3).

5.3 Mae trefniadau mewn lle i sicrhau fod y sefyllfa yn cael ei monitro a'u hadolygu'n rheolaidd. O ganlyniad, rydym yn hyderus fod canfyddiadau'r asesiad yn gyfredol ac yn berthnasol i'r penderfyniad a geisir.

Rhesymau dros argymell y penderfyniad
Cyfarch y bwlch ariannol drwy arbedion effeithlonrwydd yn unol â'r strategaeth gytunedig. Yn ei hanfod dylai arbedion effeithlonrwydd gael llai o effaith ar drigolion Gwynedd na thoriadau.

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:
"Yn amlwg, mae rhai o'r cynigion effeithlonrwydd yn cael mwy o effaith nag eraill. Fodd bynnag, fel sydd yn amlwg o'r trafodaethau gerbron y Cabinet yn y cyfarfod hwn ar doriadau, trafodaethau a fydd yn cael ei ail-adrodd yng nghyfarfod nesaf y Cyngor llawn, mae'r angen i wneud arbedion effeithlonrwydd sydd yn cael llai o effaith ar drigolion na'r toriadau sydd yn cael ei ystyried, yn fwyfwy pwysig. Byddwn yn annog y Cabinet i fabwysiadau'r cynigion yn yr adroddiad hwn rhag creu baich ychwanegol ar y gyfundrefn toriadau fydd, yn ei hanfod, yn fwy llym."

Y Swyddog Monitro:
"Fe gyflwynaf unrhyw sytlwadau o safbwynt priodoldeb yn y cyfarfod."

Y Pennaeth Cyllid:
“Fe groesawi’r y camau positif a gynhwysir yn yr adroddiad yma, ac yn arbennig mewn perthynas a’r Cynlluniau Effeithlonrwydd Strategol yn rhan 5, a’r camau a gymerywd gan yr Adran Plant a Theuluoedd a’r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant fel a amlinellir yn rhannau 2 a 3, i allu cynnig y cynlluniau effeithlonrwydd unigol a gynhwysir o fewn yr adroddiad, ac sydd yn cyfrannu bron i £1.1miliwn tuag at ofynnion penodol o fewn y gyfundrefn arbedion effeithlonrwydd perthnasol, ac hefyd yn galluogi isafu ar doriadau anorfod.”

Atodiadau

Atodiad 1 – Cynlluniau Effeithlonrwydd Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd ac Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant
Atodiad 2 – Cynlluniau Effeithlonrwydd Anabledd Dysgu
Atodiad 3 – Cynlluniau Effeithlonrwydd Strategol